

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Šárky Petrové a soudců JUDr. Jiřího Petržálka a Mgr. Naděždy Vaňurové ve věci

žalobkyně: [REDAKCE] – [REDAKCE], IČO [REDAKCE]
sídlem [REDAKCE]

proti
žalované: J. [REDAKCE] H. [REDAKCE], narozená dne [REDAKCE]
bytem [REDAKCE]
zastoupená advokátem [REDAKCE] D. [REDAKCE] M. [REDAKCE]
sídlem [REDAKCE]

o zaplacení 453 875 Kč s příslušenstvím

o odvolání žalované proti usnesení Okresního soudu v [REDAKCE] ze dne [REDAKCE] č. j. [REDAKCE]

takto:

Usnesení okresního soudu se **mění** takto:

Žalobkyni se přiznává osvobození od soudních poplatků pro odvolací řízení v rozsahu 2/3.

Odůvodnění:

Okresní soud výše citovaným usnesením zamítl návrh žalované na osvobození od soudních poplatků pro odvolací řízení. Okresní soud konstatoval, že dne [REDAKCE] podala žalovaná návrh na osvobození od soudních poplatků pro odvolací řízení. Odůvodnila jej tím, že v současné době je v nedobré ekonomické situaci, což dokládá výpisem ze svého účtu, na kterém nemá dostatek finančních prostředků k zaplacení soudního poplatku. V prohlášení o osobních a majetkových poměrech uvedla, že je rozvedená, bydlí se svoji dcerou, která je osobou na ní finančně závislou (ročník [REDAKCE]). Podniká v pojišťovnictví jako [REDAKCE]. Výše příjmů za poslední zdaňovací období po odečtení daně činí [REDAKCE]. Nevlastní žádný hodnotný majetek. Mezi její výdaje patří sociální pojištění 2 300 Kč, zdravotní pojištění 1 900 Kč, místní poplatky [REDAKCE] a nájemné [REDAKCE]. Okresní soud usnesením ze dne [REDAKCE] č. j. [REDAKCE] návrh žalované na osvobození od soudních poplatků pro odvolací řízení zamítl. K odvolání žalované bylo toto rozhodnutí odvolacím soudem usnesením ze dne [REDAKCE] č. j. [REDAKCE] zrušeno a věc byla vrácena okresnímu soudu k dalšímu řízení. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem okresního soudu, že pro rozhodnutí o osvobození od soudních poplatků jsou podstatné nejen skutečné příjmy žadatele, ale i ty, kterých by mohl reálně dosáhnout, a je třeba zvážit, zda ze strany žadatele nejde o obcházení zákona. Okresní soud tak dle názoru krajského soudu vycházel ze správného předpokladu, že je opodstatněné zkoumat, zda s přihlédnutím k nabídce pracovních míst by žalovaná jako zaměstnanec nedosáhla ve svém oboru vyšších výdělků než jako podnikatelka. Krajský soud však vytkl okresnímu soudu, že se nezabýval tímto hlediskem dostatečně konkrétně, když nezjišťoval konkrétní nabídku volných pracovních míst v regionu bydliště žalované vhodných pro pracovní uplatnění žalované. Okresní soud se poté dotázal žalované na nejvyšší dosažené vzdělání, v jakém oboru žalovaná pracuje či v minulosti

pracovala, jaká je její aktuální výše měsíčního příjmu a také z jakých zvlášť závažných důvodů požaduje přiznání úplného osvobození pro odvolací řízení. Žalovaná ve svém sdělení ze dne [REDACTED] uvedla, že má nejvyšší dosažené vzdělání střední odborné bez maturity, již řadu let pracuje v oboru finančního a pojišťovacího poradenství a její aktuální výše příjmu je 15 000 Kč. Za zvlášť závažné důvody, pro které požaduje přiznání úplného osvobození od povinnosti platit soudní poplatky pro odvolací řízení, považuje skutečnosti, že její příjmy sotva pokryjí základní měsíční potřeby její rodiny. Z výpisu z katastru nemovitostí okresní soud zjistil, že žalovaná nevlastní žádné nemovitosti. Z výpisu z účtu č. [REDACTED] zjistil, že v období od [REDACTED] do [REDACTED] přišla žalované na účet částka [REDACTED] a ve stejném období z účtu odešla částka 21 037,52 Kč. Z daňového přiznání za rok 2020 zjistil, že základ daně po odečtení ztráty činil [REDACTED]. Příjmy činily [REDACTED], výdaje [REDACTED]. Daňové přiznání však nebylo opatřeno razítkem či jiným podpisem příslušného finančního úřadu. Z vyúčtování za měsíce červen, červenec a srpen 2021 soud zjistil, že žalované v měsíci červnu za provize po odečtení srážek náleží částka [REDACTED], v měsíci červenci částka [REDACTED] a v měsíci srpnu částka [REDACTED]. Z webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí (viz <https://www.mpsv.cz/>), jakož i z webových stránek Úřadu práce ČR (<https://www.uradprace.cz/web/cz/volna-mista-v-cr>) zjistil, že v daném regionu (okres [REDACTED]) je řada nabídek s podmínkou dosaženého vzdělání žalované, tedy střední odborné školy bez maturity. Například v oboru finančních služeb nabízí společnost [REDACTED] pracovní místo na plný pracovní úvazek, z oboru obchodní zástupci, finance, obchod a cestovní ruch, s podmínkou vzdělání střední odborné bez maturity a bez vyučení, za mzdové ohodnocení od 18 500 Kč do 60 000 Kč za měsíc. Společnost [REDACTED] nabízí pracovní místo na plný pracovní úvazek s podmínkou střední odborné (vyučen) za mzdové ohodnocení od 24 000 Kč do 26 000 Kč za měsíc. Řada společností ([REDACTED]) nabízí pracovní místo na plný pracovní úvazek z oboru obchodní zástupci, finance, obchod a cestovní ruch s podmínkou ÚSO (vyučení či s maturitou), a to za daleko vyšší platové ohodnocení (25 000 – 50 000 Kč). Bez příslušného oboru Finance pak byly nalezeny v okrese [REDACTED] s příslušným vzděláním (střední odborné bez maturity) 603 nabídek zaměstnavatelů a 2 603 aktuálně volných míst. Okresní soud žádost žalované posuzoval podle § 138 zák. č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“). Odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne [REDACTED] sp. zn. [REDACTED], ze dne [REDACTED] sp. zn. [REDACTED] a ze dne [REDACTED] sp. zn. [REDACTED]. Uzavřel, že na straně žalované nejsou dány podmínky pro osvobození od soudních poplatků. Osvobození od soudních poplatků úplné lze přiznat pouze zcela výjimečně, a to jen tam, kde to odůvodňují zvlášť závažné důvody. S ohledem na charakter sporu (předmětem sporu je náhrada škody v žalované částce způsobená trestným činem žalované, za který byla pravomocně odsouzena), ale i s ohledem na poměry žalované nejsou důvody pro úplné přiznání osvobození. I když jediným současným příjmem žalované je její podnikatelská činnost, nemá žalovaná žádné zdravotní omezení, které by jí bránilo v plnohodnotném pracovním nasazení, a tedy i dosažení vyššího výdělku. Bylo zjištěno, že na trhu práce v daném regionu je několik nabídek vhodných pro žalovanou s ohledem na její dosavadní činnost i vzdělání. Pokud žalovaná v oboru finančního poradenství nedosahuje aktuálně vyšších příjmů, nic jí nebrání ve výkonu jiné činnosti či v doplnění vzdělání (rekvalifikační kurz či maturita). Při posuzování majetkových poměrů žalované okresní soud přihlédl k tomu, že žalovaná by mohla dosahovat vyšších příjmů, než jakých nyní reálně dosahuje, a nelze proto na ni hledět jako na osobu, jejíž majetkové poměry by vyžadovaly, aby jí bylo přiznáno osvobození od soudních poplatků. Ostatně z předloženého výpisu z účtu i z vyúčtování za červen až srpen 2021 bylo naopak prokázáno, že žalovaná není zcela bez příjmů (průměrný měsíční příjem činí 15 501,87 Kč). Dále zohlednil fakt, že žalovaná žádá o osvobození od soudních poplatků pro odvolací řízení, přičemž v tomto řízení byla řádně zastoupena advokátem.

Proti tomuto usnesení podala včas odvolání žalovaná. Vytýkala okresnímu soudu, že nevzal v potaz všechny okolnosti rozhodné pro zproštění povinnosti platit soudní poplatky. Řádným způsobem neodůvodnil, z jakých okolností vycházel, když uzavřel, že je schopna soudní poplatky zaplatit. Namítala, že okresní soud nikterak nezohlednil skutečnost, že dle pohybu na jejím účtu lze snadno dovodit, že bilance na účtu v závěru měsíce je nulová nebo záporná, tedy že na její účet je poukázáno stejně, nebo dokonce méně finančních prostředků, než je z něj odčerpáno. Poukazovala na to, že je zřejmé, že nemá odkud vzít prostředky na zaplacení soudního poplatku. Uvedla, že si je vědoma, že institut soudního poplatku má mimo jiné plnit funkci prahu pro případné zcela zjevně neúspěšné nároky či bránění práva, ale pokud je účastník řízení žalovaným, tak si toto své procesní postavení nevybral a zastavení řízení pro objektivní nemožnost zaplatit soudní poplatky by byl zásah do jeho procesních práv. Připustila, že okresní soud oproti předchozímu rozhodnutí rozvinul svoji argumentaci svědčící proti závěrům o tom, že žalovaná má nárok na osvobození od soudních poplatků, nicméně tato argumentace se jeví jako poněkud formalistická, nereflektující specifika daného případu. Žalovaná považuje např. za poněkud knížecí radu, kdy je jí soudem navrhováno, aby absolvovala rekvalifikační kurz, nebo si dokonce ve svém věku 50 let doplnila maturitu. Podobně žalovaná hodnotila skutečnost, že jí soud navrhl, aby si vyhledala lépe placení zaměstnání, když přesto argumentuje nástupní mzdou, která je nižší než příjem, kterého žalovaná dosahuje nyní. Dále soud opět eufemisticky řečeno necitlivě hodnotil možnosti zaměstnání žalované, když nikterak nezohlednil skutečnost, že zaměstnávání osob nad 50 let je celkově problematičtější a že jejich uplatnění na trhu práce je ztíženější. Dovochovala, že pokud by se měla řídit radami soudu, tak by ve svém věku nastoupila do nového zaměstnání, kde by reálně poklesly její příjmy nejméně po dobu zapracování, a posléze bez perspektivy postupu a zvýšení příjmů by se uvrhla do ještě větší finanční nouze než ve které je, neboť propad příjmů oproti příjmům stávajícím by neměla z čeho pokrýt. Požadovala, aby bylo napadené usnesení okresního soudu změněno a žalované přiznáno osvobození od soudních poplatků v celém rozsahu.

Odvolací soud z podnětu odvolání přezkoumal napadené usnesení okresního soudu včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, a dospěl k závěru, že odvolání žalované je zčásti důvodné.

Odvolací soud již v usnesení z [REDAKCE] č. j. [REDAKCE] schválil jako správné závěry okresního soudu, že pro rozhodnutí o osvobození od soudních poplatků jsou podstatné nejen skutečné příjmy žadatele, ale i ty, kterých by mohl reálně dosáhnout. Odvolací soud tehdy uzavřel, že okresní soud vycházel ze správného předpokladu, že je opodstatněné zkoumat, zda s přihlédnutím k nabídce pracovních míst by žalovaná jako zaměstnanec nedosáhla ve svém oboru vyšších výdělků než jako podnikatelka. Ostatně tyto závěry jsou v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu, s níž okresní soud pracoval. Odvolací soud uložil okresnímu soudu, aby se zabýval tímto hlediskem dostatečně konkrétně a zjistil konkrétní nabídku volných pracovních míst v regionu bydliště žalované vhodných pro pracovní uplatnění žalované. Okresní soud tomuto pokynu v dalším řízení bezesbýtku vyhověl a učinil správná skutková zjištění pro závěry o reálných možnostech žalované dosahovat příjmu. K takovému postupu soudu vede zejména to, že žalovaná pracuje jako osoba samostatně výdělečně činná. Výši svých příjmů dokládá daňovými priznáním, avšak daňové priznání nepodává dostatečný přehled o příjmech účastníka, které si ponechává pro svoji vlastní potřebu. To nelze zjistit ani z účtu, s nímž žalovaná disponuje, neboť nelze vyloučit, že určité finanční prostředky může žalovaná pobírat i v hotovosti.

Odvolací soud se zcela ztotožňuje se závěrem okresního soudu, že na straně žalované nejsou dány zvláště závažné důvody, pro které by žalované mělo být přiznáno osvobození od soudních poplatků zcela. Na rozdíl od okresního soudu však odvolací soud dospěl k závěru, že žalované lze přiznat částečné osvobození od soudních poplatků pro odvolací řízení.

Jak vyplynulo ze zjištění okresního soudu o nabídkách práce vhodné pro žalovanou (z hlediska jejích pracovních zkušeností) v regionu bydliště žalované, je reálné, že žalovaná při výkonu závislé činnosti by mohla dosáhnout na průměr 33 900 Kč hrubého měsíčně (průměr nabízených příjmů

okresním soudem vyhledaných vhodných zaměstnavatelů), tj. přibližně 27 650 Kč čistého měsíčně. S přihlédnutím k výši soudního poplatku v daném případě (22 694 Kč) je ve schopnostech žalované daných uvedeným potencionálním příjmem zaplatit jednu třetinu soudního poplatku (7 565 Kč).

Vycházeje z uvedených závěrů odvolací soud napadené usnesení okresního soudu podle § 220 odst. 1 o. s. ř. změnil a přiznal žalované pro odvolací řízení osvobození od soudních poplatků v rozsahu 2/3. Jen na okraj odvolací soud dodává, že při rozhodování o osvobození od soudních poplatků nemůže jít žadateli k tíži skutečnost, že je v řízení zastoupen advokátem, ani to, že snad žalobou uplatněný nárok má původ v trestné činnosti žadatele. Při zohledňování těchto skutečností by byl žadateli (zde žalované) znemožněn přístup k soudu.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není odvolání ani dovolání přípustné.

Hradec Králové 23. prosince 2021

Mgr. Šárka Petrová v. r.
předsedkyně senátu